

## ספרות עברית וכללית

### לעולים חדשים

### הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון: סיפור קצר

פרק שני: דרמה

פרק שלישי: רומאן ונובלה

פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, "לבדי" מאת חיים נחמן ביאליק, שירת אורי צבי גרינברג, שירת רחל)

מארבעת הפרקים יש לבחור בשלושה פרקים ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק –  $33\frac{1}{3}$  נקודות).

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

(2) רשימת יצירות

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם להשיב עליה.

(2) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ולנבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

(3) אין לכתוב על אותה יצירה בתשובות שונות.

(4) יש לשים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתובת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

**בהצלחה!**

## השאלות

### פרק ראשון – סיפור קצר

אם בחרתם בפרק זה, ענו על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה –  $16\frac{2}{3}$  נקודות).  
אין להדגים באמצעות אותה היצירה בכמה תשובות.

**שימו לב:** בשאלות 1–3 אפשר לענות גם על פי הסיפור "צלליות" מאת אמיר גוטפרוינד.

1. ענו על שני הסעיפים א–ב.
  - א. תארו את הפתיחה של סיפור קצר שלמדתם, והסבירו אילו ציפיות מעוררת הפתיחה הזאת. (10 נקודות)
  - ב. האם הציפיות האלה התקיימו בסיפור? הסבירו והדגמו את דבריכם. ( $6\frac{2}{3}$  נקודות)
2. ניגודים ומוטיבים הם דרכים לאפיון דמויות.
 

תארו בסיפור קצר שלמדתם ניגוד אחד ומוטיב אחד, והסבירו כיצד הם מאפיינים דמות מרכזית בסיפור.
3. בסיפורים רבים באה לידי ביטוי פגיעה של אדם באדם אחר.
 

תארו פגיעה כזאת בסיפור קצר שלמדתם, והסבירו את הסיבות לפגיעה ואת התוצאות שלה.
4. צלליות / אמיר גוטפרוינד
 

מה הם הצדדים החיוביים ומה הם הצדדים השליליים של המשפחה המתוארת בסיפור?  
הסבירו והדגמו את דבריכם.

## פרק שני – דרמה

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 5–9 (לכל שאלה –  $33\frac{1}{3}$  נקודות).

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

5. תארו את סיום הטרגדיה שלמדתם. האם סיום זה היה צפוי? הסבירו והדגמו את דבריכם. בתשובתכם הסבירו גם שניים מן היסודות של הטרגדיה הבאים לידי ביטוי בסיום שתארתם.
6. בחרו בשתיים מדמויות המשנה (אין לבחור באנטיגונה או בקראון) בטרגדיה שלמדתם, תארו אותן, והסבירו כיצד הן מניעות את העלילה ומה הן מלמדות על הדמות המרכזית בטרגדיה.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

7. במחזות רבים אירועים מן העבר משפיעים על ההתנהגות של הדמויות בהווה. הסבירו כיצד מצב כזה בא לידי ביטוי במחזה המודרני שלמדתם. הדגמו את דבריכם.
8. תארו התפתחות של מערכת יחסים בין שתי דמויות במחזה המודרני שלמדתם, והסבירו את התרומה של שתיים מדרכי העיצוב במחזה (דיאלוגים, מונולוגים, לבוש, תפאורה ועוד) להצגת מערכת יחסים זו.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך";

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

9. ענו על ארבעת הסעיפים א–ד.
- א. במרכז הדרמה מתוארת התנגשות בין דמויות ו/או בין רעיונות. מהי ההתנגשות המתוארת במחזה שלמדתם? (6 נקודות)
- ב. תארו סצנה מן המחזה שלמדתם שבה באה לידי ביטוי ההתנגשות שכתבתם עליה בסעיף א. (8 נקודות)
- ג. האם ההתנגשות שכתבתם עליה בסעיפים א–ב מוכרעת לבסוף במחזה? הסבירו והדגמו את דבריכם. (8 נקודות)
- ד. מהו הערך (או הערכים) העולה מן המחזה? הסבירו והדגמו את דבריכם. ( $11\frac{1}{3}$  נקודות)

## פרק שלישי – רומאן ונובלה

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 10–12 (לכל שאלה –  $33\frac{1}{3}$  נקודות).

**שימו לב:** בשאלות 10–11 אפשר לענות גם על פי הרומאן "1984" מאת ג'ורג' אורוול.

10. מה הם המאפיינים של הקברה ברומאן או בנובלה שלמדתם?  
הסבירו כיצד המאפיינים האלה באים לידי ביטוי בעלילה של הרומאן או הנובלה.  
הדגימו את הדברים.
11. האם דמויות מרכזיות ברומאן או בנובלה שלמדתם מצליחה להגשים את החלומות שלה או נאלצת לוותר עליהם?  
הסבירו והדגימו את דבריכם.
12. 1984 / ג'ורג' אורוול  
דמויות ביצירות מתמודדות עם נסיבות החיים שלהן באמצעות התנגדות ומרד או באמצעות הסכמה והשלמה עם המציאות.  
באילו דרכים וינסטון סמית מתמודד עם נסיבות חייו? הסבירו והדגימו את דבריכם.

## פרק רביעי – שירה

(שירת ימי הביניים, "לבדי" מאת חיים נחמן ביאליק, שירת אורי צבי גרינברג, שירת רחל)

אם בחרתם בפרק זה, ענו על שתיים מן השאלות 13–24 (לכל שאלה –  $16\frac{2}{3}$  נקודות).

## שירת ימי הביניים

13. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

ראה שמש / שלמה אבן-גבירול

ראה שמש לעת ערב אדמה / כאלו לבשה תולע למכסה,  
 תפשט פאתי צפון וימין / ורוח ים בארגמן תכסה,  
 וארץ – עזבה אותה ערמה / בצל הלילה תליו ותחסה,  
 והשחק אזי קדר, כאלו / בשק על מות יקותיאל מכסה.

כיצד תיאור שקיעת השמש מבטא את הכאב של המשורר על מות יקותיאל? הסבירו והדגימו את דבריכם.  
 כתבו בתשובה גם על שתיים מדרכי העיצוב התורמות לביטוי הכאב.

14. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

לאטף דברי שירך / שלמה אבן-גבירול

לאטף דברי שירך, דבורה, / אשר קרית "שמע" מפיו יקרא,  
 מיחדת ומארכת ב"אחד" / ומתזת בזכר רם ונורא,  
 אשר נתן דבש תחת לשונך / ושם לך להדף אויבך מררה.  
 הלא אם את בעיניך קטנה – / כבודה את ולך משפט בכורה.  
 חמודות טהרו אותך, ואינך / כשרץ עוף אבל צפור טהורה.

כיצד באה לידי ביטוי בשיר זה ההערכה של המשורר כלפי הדבורה? הסבירו והדגימו את דבריכם.

15. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### כְּתוּבֹת פְּסִים / משה אבן־עזרא

כְּתוּבֹת פְּסִים לְבֶשׂ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה מְדִי דְשָׂאוּ,  
וּמַעֲלִיל תִּשְׁבֹּץ עֵטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵין הָרָאָה פְּלָאוּ.  
כָּל צִיץ חֲדָשׁ לְזָמֵן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק לְקִרְאָת בּוֹאוּ –  
אֶךְ לְפָנֶיהֶם שׁוֹשֵׁן עֶבֶר, / מֶלֶךְ, כִּי עַל הוֹרֵם כָּסָאוּ.  
יֵצֵא מִבֵּין מְשֻׁמֵּר עָלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת בְּגָדֵי כָלָאוּ.  
מִי לֹא יִשְׁתָּה יֵינוּ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא יִשָּׂא חֲטָאוּ!

כיצד ההזמנה למשתה היין בבית האחרון בשיר קשורה בתיאורי הטבע שבשיר?

הסבירו והדגימו את דבריכם.

### שירת ביאליק

16. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### לְבָדִי / חיים נחמן ביאליק

- |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>בית 1    כָּלֶם נִשָּׂא הָרוּחַ, כָּלֶם סָחַף הָאוֹר,<br/>שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת־בִּקְרָ חַיִּיהֶם הִרְגִּינָה;<br/>וְאֵנִי, גּוֹזֵל רֶךְ, נִשְׁתַּפְּחֲתִי מִלֵּב<br/>תַּחַת כִּנֹּפִי הַשְּׂכִינָה.</p>          | <p>בית 4    וְכִשְׁפָּלָה לְבָבִי לַחֲלוֹן, לָאוֹר,<br/>וְכִשְׁצִר־לִי הַמָּקוֹם מִתַּחַת לַכִּנֹּפֶה –<br/>כְּבִשָּׂה רֹאשָׁה בְּכַתְפִּי, וְדַמְעָתָה עַל־דָּף<br/>גְּמָרְתִּי נִטְפָּה.</p>               |
| <p>בית 2    בְּדָד, בְּדָד נִשְׁאַרְתִּי, וְהַשְּׂכִינָה אֶפִּי־הִיא<br/>כִּנֹּף יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל־רֹאשִׁי הִרְעִידָה.<br/>יָדַע לִבִּי אֶת־לִבָּהּ: חֲרָד חֲרָדָה עָלַי,<br/>עַל־בְּנָה, עַל־יְחִידָה.</p> | <p>בית 5    חֲרָשׁ בְּכַתָּה עָלַי וְתַתְּרַפֵּק עָלַי,<br/>וְכִמּוֹ שָׂכָה בְּכִנֹּפֶה הַשְּׂבוּרָה בְּעַדִּי:<br/>”כָּלֶם נִשָּׂא הָרוּחַ, כָּלֶם פָּרְחוּ לָהֶם,<br/>וְאוֹתֵר לְבָדִי, לְבָדִי...”</p>    |
| <p>בית 3    כָּבֵר נִתְגַּרְשָׁה מְכַל־הָאֵיוֹת, רִקְעוֹד<br/>פְּנֵת סִתָּר שׁוֹמְמָה וְקִטְנָה נִשְׁאַרָה –<br/>בֵּית־הַמְדָּרֵשׁ – וְתַתְּכֶס בְּצַל, וְאֵהִי<br/>עֲמָה יַחַד בְּצָרָה.</p>                       | <p>בית 6    וְכַעֲיֵן סִיּוֹם שְׁלִיִּקִינָה עֲתִיקָה מְאֹד,<br/>וְכַעֲיֵן תְּפִלָּה, בְּקִשָּׁה וְחֲרָדָה כְּאַחַת,<br/>שְׁמָעָה אֲזַנִּי בְּכִיָּה הַחֲרִישִׁית הִיא<br/>וּבְדַמְעָה הִיא הַרוֹתַחַת –</p> |

כיצד מוטיב הבדידות בא לידי ביטוי בשיר? הסבירו והדגימו את דבריכם.

## שירת אורי צבי גרינברג

17. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

## שִׁיר אֲמִי וְהַנַּחֵל / אורי צבי גרינברג

וְאוֹלִי אֶל הַנַּחֵל הַהוּא מִימֵי הַנְּעֻרוֹת  
הַשּׁוֹטֵף פִּי סִדְנֹו שֶׁל הָעֵץ הַכְּרוֹת  
הַמְּלַחֵף אֶת גְּדֵרוֹת הָאֲדָמִים הַחוֹמִים  
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוֹת שָׁם, תְּבוֹא הַנְּעִירָה  
אֲדָמַת הַשִּׁיעָר, הִיא אֲמִי... דְּמָדוּמִים.  
וְתַפְשֵׁט בְּגִדֶיהָ וּבְכֹתָנֶת מְשִׁיָּה  
תֵּרֵד שָׁם בַּנַּחֵל, אֲרָאָה שׁוֹחָה:  
אֱלֹהִית הִיא בְּמִים נָאוֹה בְּכֹחָה!  
דּוּמְיָה וְנִיחוּחַ פְּרוֹת מְסָבִיב.  
וְאֲנִי עוֹד אֵינִי בִּיקוּם וְאָבִי  
עוֹדוֹ עֲלָם בְּנוֹף בֵּית אָמוֹ וְאָבִיו.

וְהִנֵּה הִיא עוֹלָה מִן הַנַּחֵל... אֲמִי:  
הַנְּעִירָה הַבְּרָה אֲדָמַת הַשִּׁיעָר  
בְּלִבָּנֶת הַבְּתוּלִים בְּכֹתָנֶת מְשִׁיָּה  
וְאֵין הִיא רוֹאָה אֶת בְּנֵה הַמְּבָגָר  
הַעוֹמֵד וְרוֹאָה אֶת אָמוֹ בְּעוֹלָם  
וְנַעֲרָה הִיא בְּטָרֶם-עֵת-אֵם, בְּאִשְׁיָה  
נוֹגֶה רֹאשָׁה בְּעֶרֶב יוֹם אֶל גְּדֵרוֹת  
הָאֲדָמִים הַחוֹמִים  
שֶׁל גְּנֵי הַפְּרוֹת,  
שְׁנוֹסְפָה עַל מִתְקָם מְתִיקוֹת דְּמָדוּמִים...

הֵה הַכְּסִיף זֶה הָרֹאשׁ וְהַשְּׁלֵג זֶה הָרֹאשׁ  
עַדִּי שְׁנוֹכְפֵשׁ בְּדָמוֹ בְּעֶפֶר  
שְׁנוֹשְׁפֵף בִּידֵי גוֹי גְּרָמִנִי בְּאִכְזָר.  
וְהֵבֵן לֹא שָׁלֵם וְאֶת הַבוֹר לֹא חָפַר.

הסבירו והדגימו כיצד תיאור האם בתקופות שונות בחייה מבטא את הכאב של המשורר.

18. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

# שיר נס השיר / אורי צבי גרינברג

כל שיר אֶמְתִּי – הוא נֶס:  
הוא פְּתִיחַת הַשָּׁעַר וְהַפְּשָׁלַת הַוִּילּוֹן:  
מְשִׁיב רִיחוֹת הַנִּיחוּחַ מִן הַשָּׁדָה הָאָבוֹד:  
מֵאֲבִי הַנַּחַל וּמִנֶּפֶשׁ הַבָּאָר וְהַקִּילּוֹן:  
לְשֵׁם עֲפוֹת צִפְּרִים בְּעֵינִים סְגוּרוֹת:  
כִּנְף לְמִטָּה וְכִנְף לָרוֹם –

הַיִּלְדוּת הִיא מַעְבָּר מִזָּה שֶׁל הַתְּהוֹם:  
הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה שֶׁם כָּלֵב הַלְּבָבוֹת הַקּוֹרְנִים  
בְּשֹׁאֲגַת כְּסוּפָם לְמַעַלָּה מִן חֲלוֹם.

אֲנִי מְמַשֵּׁשׁ אֶת הָעֲנָפִים וְגִזְעֵי הָעֵצִים הַחֲמִים  
אֶת הָרְגָלִים הַדַּקּוֹת שֶׁל אֵילוֹת הַשָּׁדָה  
וְאֵת גּוֹפֶן,  
וְאַחֲרֵי צִפּוֹר מְדַדָּה־שָׁם גַּם אֲנִי מְדַדָּה.

הָאֵם אֵינָנָה, לֹא אֵדַע מְקוֹם עֲפָרָה  
אֶךְ טְבוּעָה הִיא בְּמַהוּתִי בְּכֶסֶף שִׁיבְתָּה וְתַמַּת הַנֶּעֱרָה.  
וְשִׁיר הָעֶרֶשׁ עַל גְּדֵי הַזָּהָב  
שֶׁנִּסְעָ לְסִיחָר מְגָדִים  
צְמוּקִים וְשִׁקְדִים וּוְרָדִים  
הוֹמָה בִּלְבַב כְּכַנְרֵת־נְגוּנָיו שֶׁל הָאֵב.  
אֲנִי אוֹהֵב הַמַּאֲכָלִים וְהַבְּשָׁמִים שֶׁהוּא אֹהֵב  
וְכוֹאֵב כָּאֵב גְּלוּת הַשְׂכִּינָה אֲשֶׁר הוּא כָּאֵב.

כיצד הגעגועים של המשורר באים לידי ביטוי בשיר? הסבירו כיצד כתיבת השיר מסייעת למשורר להתמודד עם געגועים אלה.



19. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### תַּפְלָה אַחֲרוֹנָה / אורי צבי גרינברג

הִרְכִּינֵנוּ, אִם רְצוֹנְךָ בְּכֶךָ, כְּאֲשֶׁר תִּכְף אֵילָנוֹת  
בְּכַבֵּד הַבְּרָכָה הַמְתוּקָה מִתְמוּז עַד תִּשְׁרִי,  
כִּי גַם אָנוּ עֲצִיף עִם יְבוֹל הַיְּגוֹנִים הַכְּבֵד;  
אֵךְ אַל נָא תַעֲקֹרְנוּ מִשְׁרָשׁ זֶה הָאֲדָמָה,  
כִּי בְּחַרְנוּ לַהֲיֹת בָּהּ כְּמוֹ שִׁשְׁתִּלְתֵּי אוֹתָנוּ  
בְּעֶגּוֹל הַיָּמִים וְהַלִּילוֹת.

אִם גָּזַר הוּא מִפִּיךָ: בֶּל יַעַם מִצְחָנוּ בַּגְּבָהוֹת  
וְלֹא נַעֲפִיל עַל שְׁלֵבִים בְּסֶלֶם הַזָּהָב בְּחִזּוֹן -  
תִּגְנוּ וְנִכְרָה בְּרִית עִם אֲדָמְתְּךָ הַחַיָּה  
בְּעֶמְקֵי הָאָדָם הַיָּפָה,  
וּבְלֹחַ חַיֵּינוּ מְחַה שְׁלוֹשׁ אוֹתִיּוֹת: מָוֶת.

כיצד הקשר בין אדם לאדמה בא לידי ביטוי בשיר? הסבירו והדגימו את דבריכם.

20. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### אליהו הנביא / אורי צבי גרינברג

...שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים כּוֹסוֹת אֱלִיהוּ בְּדָם תַּחַת יָיִן.  
שְׁשָׁה מִלְיוֹנִים בְּגִיחֵי יָיִן, כִּי הֵנָּה בַּמֶּתִים.

לא יבוא אליהו לִפְקֹד נוֹיָהֶם,  
שָׁם יוֹשְׁבִים הַמְרַצְחִים;  
וַיְדוֹ לא תַּגַּע בְּכַפּוֹת הַמִּנְעוּל.

לא יבוא אליהו לִטְעֵם מְכּוֹסוֹת  
בְּהֵן דָּם תַּחַת יִי"ש לִסְעוּדַת הַגּוֹיִים.

יֶרֶחַ שֶׁל פֶּסַח וּשְׂדֵה כּוֹכָבִים...  
דּוּמְיָה, דּוּמְיָהוּ – –

אֶפְלוּ בַחֲלוּם לא אֶקְלַע אֱלִיהוּ!  
צָרִיךְ לַעֲבֹר יָם אֶפְלוּ בַחֲלוּם – –

הוא נִשְׁאָר על קְבֻרוֹת־הַיְּהוּדִים בְּכֶאֱבָם:  
הֵם אֶהְבּוּהוּ וְהוא אֶהָבָם.

הֵם הָיוּ סְבָלָנִים וְרָצוּ לַחֲכוֹת לוֹ,  
אֲבָל הַגּוֹיִים לא נָתְנוּ לַחֲכוֹת.

הוא נִשְׁאָר על קְבָרָם: הִיְהוּדִי הַיְּחִיד  
לְבִלְתִּי מְרָמָה... כְּאֻמְרַת הַגּוֹיִים,  
כִּי אֵינָנו גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

שָׁם יֵשֵׁב לוֹ בְּדָד, שָׁם יֵשֵׁב לוֹ יָדָם  
יוֹמָם וְלַיִל בְּאֶבְלוֹ סָחוּר סָחוּר,  
חֶרֶף וְחֵץ, גֶּשֶׁם וּכְפֹר.

לא יִקְצֹף עָלָיו גּוֹי, לא יִנְבַּח עָלָיו כָּלָב,  
כִּי אֵינָנו גּוֹף חַי מִבְּשָׂר וּמַדָּם.

הוא רוֹחֲנוּ בְלִבָּד, הוא הִדְוִי לֹא דָמוֹת,  
תַּחֲתָיו גּוֹלְלִים: מְרַחֲקִים מְרַחֲקִים  
וְזַעֲמִים חֲנוּקִים:

כִּי לֹא תִנְחוּמִים  
כִּי לֹא שְׁלוּמִים – –

מהי התרומה של החזרה על המילה "לא" לבניית משמעות השיר? הסבירו והדגו את דבריכם.

## שירת רחל

21. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.  
צור עולמי כעולם נמלה,  
גם משאי עמסתי כמוה,  
רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי – כדרכה אל צמרת –  
דרך מכאוב ודרך עמל,  
יד ענקים זדונה ובוטחת,  
יד מתבדחת שמה לאל.

כל ארחותי הלזי והדמיע  
פחד טמיר מיד ענקים.  
למה קראתם לי, חופי הפלא?  
למה כזבתם, אורות רחוקים?

המשוררת משתמשת בדרכי עיצוב בשיר כדי לבטא את הדימוי העצמי שלה.  
הציגו והסבירו שתיים מדרכי העיצוב האלה בשיר.

22. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### פגִישה, חצי פגִישה / רחל

פגִישה, חצי פגִישה, מבט אחד מהיר,  
קטעי ניבים סתומים – זה די...  
ושוב הציף הכל, ושוב הכל הסעיר  
משבר האשר והדני.

אף סכר שכחה – בניתי לי מגן –  
הנה היה כלא היה.  
ועל ברפי אכרע על שפת אגם סואן  
לשתות ממנו לרויה!

בחרו בשניים מן הניגודים בשיר, והסבירו את תרומתם לביטוי החוויה של המשוררת.

23. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### מיכל / רחל

ותאהב מיכל בת שאול את דוד... ותבז לו בלבה  
(שמואל א, י"ח, כ'; שמואל ב, ו', ט"ז)

מיכל, אחות רחוקה! לא נתק חוט הדורות,  
לא שלטו בכרמך הנוגה חרלי הזמן,  
על כתנת משיך לא דהו פסי ארגמן  
וצלצול אצעדות זהבך עוד האזן תקלט.

לא אחת ראיתיך נצבת ליד האשנב,  
בעיגך היפה מהולים גאווה ורף;  
מיכל, אחות רחוקה, אני עצובה כמורך,  
כמורך נדונותי לבוז לאשר אהב.

כיצד העבר וההווה באים לידי ביטוי בשיר זה? הסבירו את תרומתם לבניית משמעות השיר.

24. קראו את השיר, וענו על השאלה שאחריו.

### בְּאֶחָד גִּלְגֹּלִי / רחל

הִהְיִיתִי חָיָה בֵּין חַיּוֹת הַשָּׂדֶה  
בְּיָמִים רְחוֹקִים, בְּאֶחָד גִּלְגֹּלִי?  
וַיֵּאָז לִי קִרְבַּת הָאָחוֹת לְחַי  
וַאֲיֵמַת הָאָדָם הַרוֹדֶה?

אֶפְרַת הַנוֹצָה וְחֶסֶרֶת הַמָּגֵן  
גִּלְגָּלֶה-פְּרָפְרָה בִּי נִשְׁמַת צָפוֹר?  
מִנְגִּינָה עֲגוּמוּמִית, אֶהְבֵּת הַדְּרוֹר –  
הֵן מְמֹנָה, מְמֹנָה שְׂתִיהֵן.

וְאוּלִי בְּגִלְגוֹל הָרְחוֹק-קָדוֹם  
הִיִּיתִי גְבַעֲלֵ-עֲשָׂבִים יִרְקָרֵק?  
וְלָכֵן בְּאֵמִי-אֲדָמָה אֲדַבֵּק,  
וּמְנוּחִי בְּחִיקָה הַשָּׁחוּם.

פְּרָשׁוּ אֶת שְׁתֵּי הַשּׁוּרוֹת הַמְסִיּוֹמוֹת אֶת הַשִּׁיר, וְהַסְבִּירוּ אֶת תַּפְקִידָן בַּבְּנִיית מִשְׁמַעוֹת הַשִּׁיר.

### בהצלחה!